

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації на тему «Соціальне підприємництво: теоретико-правовий аспект» за спеціальністю 081 «Право» 22 грудня 2023 року.

Мозговая Наталя Анатоліївна

1978 року народження

громадянка України

освіта вища: у 2000 році закінчила Національну юридичну академію України імені Ярослава Мудрого за спеціальністю «Правознавство».

У 2021 р. вступила до аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса на кафедру теорії, історії держави і права та філософії права за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця.

Науковий керівник: Михайліна Тетяна Вікторівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Здобувачка має 9 наукових праць: 4 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, а також 5 тез доповідей на науково-практичних конференціях, семінарах, наукових читаннях, зокрема:

**Статті в наукових виданнях,
включених до переліку наукових фахових видань України:**

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Михайліна Т.В., Мозговая Н.А. Соціальна функція держави та соціальне підприємництво: аспекти співвідношення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2022. Вип.70. С. 48-53.

URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/257362>

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.7>

Ключові слова: функції держави, соціальна функція держави, підприємництво, соціальне підприємництво, функції права, економічна функція права, функція громадської згоди.

2. Мозговая Н.А. Соціально-правові проблеми розвитку соціального підприємництва в Україні. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2022. № 2. С. 19-26.

URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13622>

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.2.3>

Ключові слова: підприємництво, соціальне підприємництво, господарська діяльність, господарські відносини, сфера господарювання, правовідношення, юридична особа, систематизація законодавства.

3. Мозговая Н.А. Соціальне підприємництво як комплексний інтердисциплінарний феномен. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. Т. 2. С. 40-47.

URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/14117>

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2023.1.2.5>

Ключові слова: підприємництво, соціальне підприємництво, господарська діяльність, господарські відносини, сфера господарювання, правовідношення, права людини, громадянське суспільство.

4. Михайліна Т., Мозговая Н. Поняття соціального підприємництва та

його співвідношення із суміжними категоріями у правовій площині.
Академічні візії. 2023. Вип. 22.

URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/544>

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8323437>

Ключові слова: сфера господарювання, соціальне підприємництво, соціальна відповідальність бізнесу, благодійна діяльність, волонтерська діяльність, господарська діяльність, правовідношення, принципи права, функції права.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Мозговая Н.А. Роль соціального підприємництва та проблеми його реалізації в Україні. *Весняні юридичні читання – 2022. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки*. Випуск XXXI: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Весняні юридичні читання – 2022» (м. Вінниця, 28 квітня 2022 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. С. 57-60.

6. Мозговая Н.А. Розвиток соціального підприємництва як один з чинників поствоєнного відновлення України. *Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні*: матер. науково-практ семінару (м. Львів, 11 листопада 2022 р.). Львів, 2022. С. 90-93.

7. Мозговая Н.А. Соціальне підприємництво у контексті динамічного розвитку економічної та правової систем. *Гуманітарні стандарти правових систем у сучасному світі: виклики, рішення, тенденції*: матеріали Міжнародного науково-практичного конгресу (м. Запоріжжя, 14-15 червня 2022 року). ЗНУ, 2022. С.134-136.

8. Мозговая Н.А. Соціальне підприємництво у системі чинників соціально-економічного відновлення України. *Актуальні проблеми економіки, фінансів та права в умовах сучасних викликів*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 30 травня 2023 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 19-21.

9. Мозговая Н. Соціальне підприємництво у контексті становлення ідеології соціальної справедливості. *Четверті наукові читання пам'яті академіка В.К. Макутова* (м. Київ-Одеса, 30 червня 2023 р.). Наук. ред. В.А. Устименко. Київ-Одеса: ДУ «ІЕПД імені В.К. Макутова НАН України», 2023. С. 177-180.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Гоцуляк Юрій Вікторович, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Коваль Ірина Федорівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права і процесу, декан юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Павлюченко Юлія Миколаївна, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри господарського та адміністративного права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Жаровська Ірина Мирославівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії права та конституціоналізму Національного університету «Львівська політехніка»:

По-перше, викликає питання виділення авторкою такого виду як некомерційне (неприбуткове) соціальне підприємництво. Як вбачається, конструкція „некомерційне соціальне підприємництво” є термінологічно не надто узгодженою, зважаючи на загальні ознаки підприємницької діяльності, визначені у цивільному та господарському праві. Таким чином, можна зафіксувати порушення філософського співвідношення загального та конкретного, де соціальне підприємництво виступатиме конкретним по відношенню до підприємництва як такого.

По-друге, дещо спірним, на наш погляд, є пропозиція авторки щодо надання податкових канікул суб'єктам соціального підприємництва строком на два роки. З цього випливає, як мінімум, два питання: 1) чи не призведе надання таких пільг до зловживання статусом соціального підприємства чи підприємця (тим більше, у правовій системі України); 2) чим обумовлений термін надання податкових канікул – два роки.

По-третє, у роботі вносяться пропозиції зафіксувати, у яких організаційно-правових формах може здійснюватися соціальне підприємництво, що саме по собі є позитивним з точки зору визначеності правового регулювання. Проте, хотілося б почути додаткові аргументи, чому саме ці організаційно-правові форми були прийняті за основу авторкою.

Бєлова Мирослава Володимирівна, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

- у роботі кваліфіковано розкрито два протилежні підходи, які склалися по відношенню до регулювання соціального підприємництва у сучасному світі. Але, разом з тим, незрозумілим залишається питання, навіщо Україні розробляти свій власний (відмінний від усталених підходів) шлях, якщо можна пристати на один з класичних підходів регулювання, що вже є апробованим зарубіжною практикою, а отже, у підсумку може мінімізувати помилки правової регламентації цього складного соціально-економічного явища;

- під комерційним типом соціального підприємництва (який не виділяється законодавством України), авторкою пропонується розуміти таку господарську діяльність, яка, крім реалізації соціальної місії, спрямована також і на отримання прибутку, який розподіляється між власниками у частці, що не перевищує 50% доходу соціального підприємства. Таким чином, питання викликає саме відсоток розподілу прибутку, який пропонується дисертанткою як кваліфікуюча ознака суб'єктів соціальної підприємницької діяльності. Хотілося б почути додаткові аргументи на користь такої

пропозиції;

- не зрозумілим також залишається, якими суб'єктами (державними органами чи(та) посадовими особами) та на основі яких даних буде здійснюватися оцінка реінвестування мінімум 50% доходів соціальних підприємств та фізичних осіб – підприємців у здійснення їхньої соціально корисної мети та реалізацію громадських проектів.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Мозговій Наталі Анатоліївні ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова спеціалізованої вченої ради Юрій ГОЦУЛЯК

